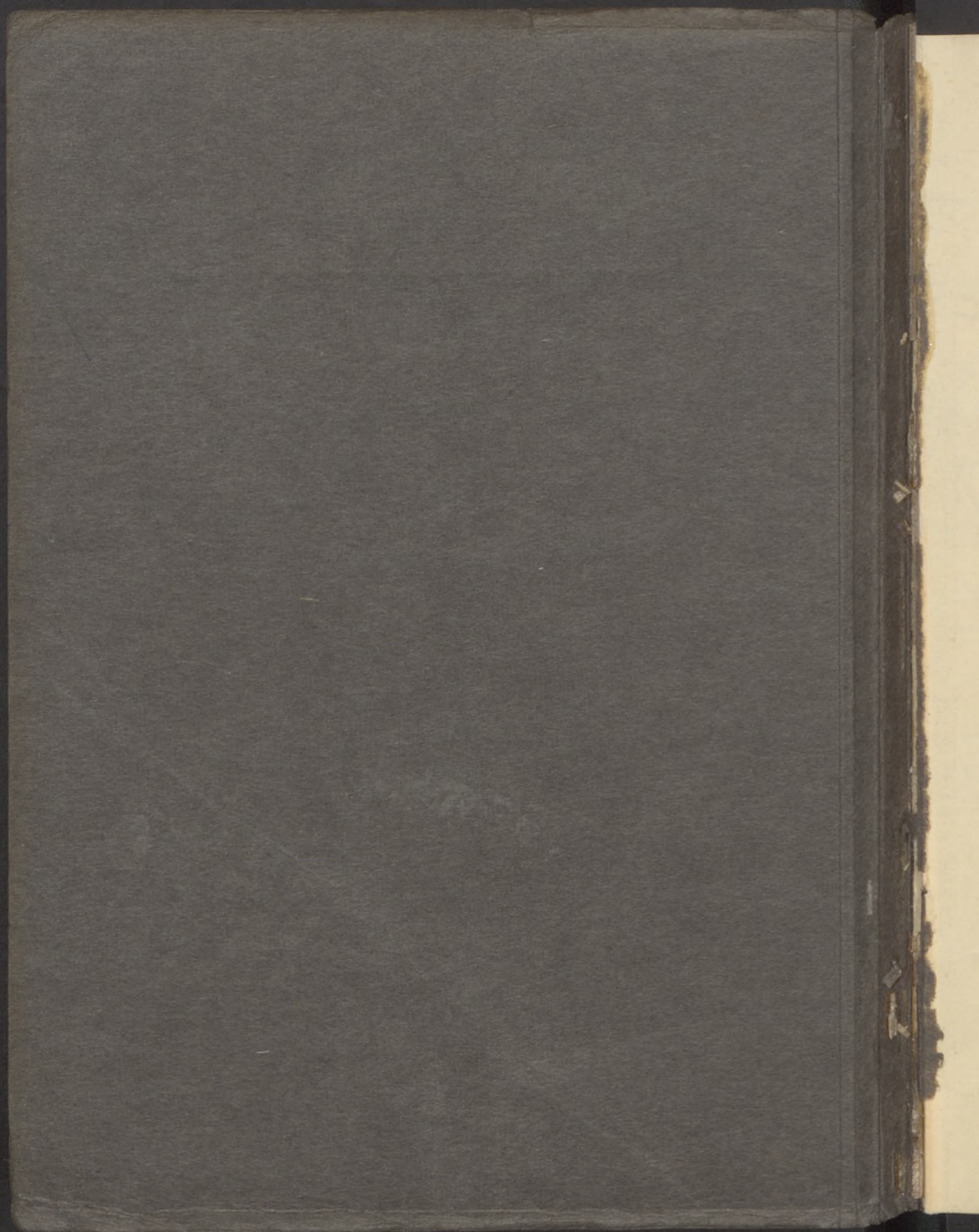

168714

Török Sophie

SIRATÓ

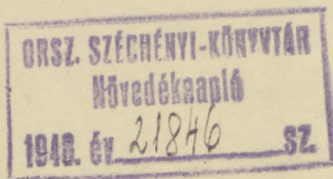
T Ö R Ö K S O P H I E

SIRATÓ

Babits Mihály születésének 65. évfordulójára kiadja
a Baumgarten Ferencz Irodalmi Alapítvány

168714

1948 november 26

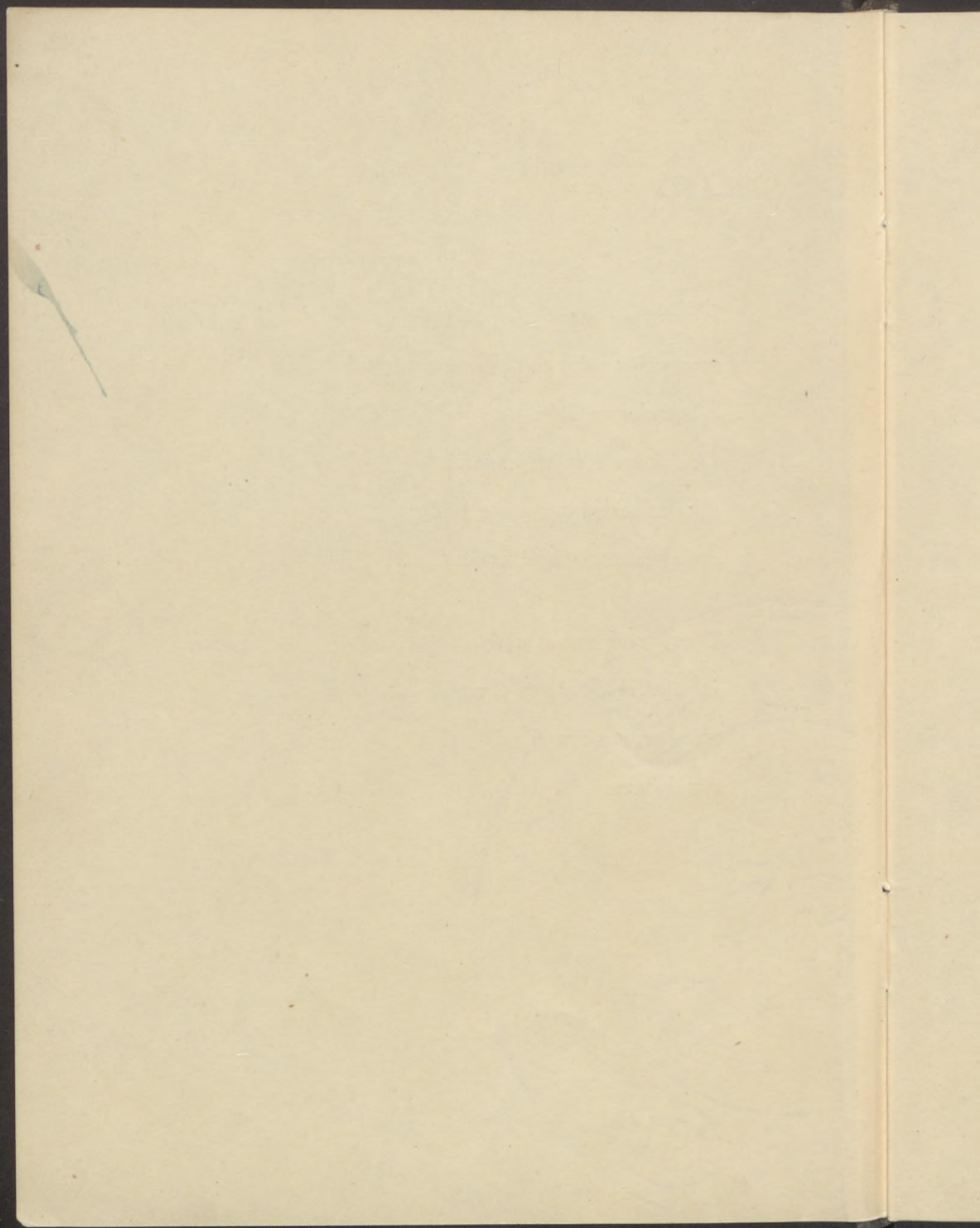
A kiadásért felelős: Basch Loránt

SIRATÓ

Ne sírj! — mondjátok ti, akik
szerettek engem és velem maradtatok
a borzalom óráján.

De hiszen a könny vezérli
a halottat! mint gyenge földi
csillag mutatja neki az utat.

Oh sírjátok mind, akik
szerettétek Őt, hogy el ne
tévedjen a szörnyű
éjszakában.

MINT KÖNNYŰ, KÖNNYŰ PÁRA...

*„... s a halál se több talán,
mint két ing közt egy meztelen kebel”*

Aki a szemedből kimosolygott
aki ajkadon puha dallam volt — a lélek
oly csöndben hagyta el testedet, ezt a megcsúfolt
méltatlan lakhelyet, oly halkan csöndben, hogy mikor
a küszöböt lábujjhegyen átlépte, nem rezzent meg
háznak egyetlen idegszála sem.
Pihének röpténél zajtalanabb volt az iszonyú
perc, mikor kupolás fejedben s melledben
a hatalmas motorok hirtelen leálltak, földrengés
nem pusztít annyi kincset, mint benned a halál!
mikor szörnyű robajjal hegyeket nyel és folyókat
köpköd, a városok tornyait laposra dönti, a te
lehullásod mégis csendesebb volt, mint nesz nélkül
vérbefulladás naplemente, úgy emelt karjába a halál,
hogy még pillád se rezdült meg, csak lélekzeted tűnt el
hirtelen, mint könnyű-könnyű pára az üres végtelenben!
S aki melletted állt, irtózó szemeivel még meztelen
kebled se láthatta, két ing között, míg életet
cseréltél a halállal — ilyen egyszerű volt hát
halálodnak „különös órája”! Én Kedvesem!
ki az életet úgy szeretted s aki oly rettegve
féltél a haláltól! — tudod-e már? hogy még
a halál is irgalmasabb volt tehozád
mint az édes rettenetes élet...

1941 augusztus 29

NÁLAD A MÉRTÉK

Karod még tetre emelked
de karodat kicsavarták.
És ajkad szólt még
de hangodat véres
torkodból kiszakgatták.
Agyad még lázasan rakta
gondolatok hatalmas rétegeit
de agyvelődöt kifeccsentették.

Szíved még szenvedélyesen
birkózott örvénnyel és halállal
de szívedet féregként eltaposták —
és most hangtalan sikoltasz
és kar nélkül csapkodsz
és szív nélkül dobogsz.
Már csak énbennem dobogsz!

S most én vagyok hang helyetted
és dobogás helyetted.
S mi kihullt kezedből, mesteri munkád
ügyetlen inas, én rakom tovább.
S amit még gondolsz, én gondolom
tovább. Törpeként emelgetem
óriás akarodat, s láthatatlan parancsaidra
lehúnyt szemekkel hallgatózom.

Ami neked hely volt: nekem ólom.
Amiért te lehajoltál — azért én
inamszakadva nyujtódom fölfelé.
Óh kedvesem! milyen nehéz lehet neked,
mily szomorú lehet ily kicsi helyen
elférni! Ilyen szegény lélekben lakni!

Hallgatózom, mély testembe hallgatózom:
mit akarsz? mit tegyek? törpe erővel
óriás akarat hogyan legyek?
Nálad a mérték, kezekben ítélet —
óh mondd meg, kedvedre méltón hogyan tegyek?

Növök és tágulok és terjedek
hogy ne szorítsalak, hogy ne szenvedj.
Néma kiáltás hogy elférj bennem!
Megfojtott akarat, cselekedj bennem.
Hogy élj! hogy élj! hogy élj!
Kifosztott halott — legalább
még bennem élj, szegényes
kölcsonruhában, szomjas árnyék!
az én akaratomból élj!

1941 szeptember

ALMÁK

Ma reggel, mikor könyves-szobádba
léptem, sütött a nap, s te keretbezártan
mosolyogva intettél felém, kezekben
szívar, s mint régi jó ebédek után,
vidéki úrként füstölgöttél, elégedett
mosollyal, óh drága, ritka mosollyal
arcodon. Sütött a nap, aranya
előntött, s körülötted a könyvtár polcain
mennyei dicsfényként aranyló almák
ragyogtak. Esztergomi almák mosolyogtak
veled, elhozva néked illatos ízeik
derűs emlékezetét, régi boldog nyarak
dús gyümölcse csillogott ékszerként körülötted.

Bűvölten álltam meg előtted, elmerülve
ragyogó almák között ragyogó egészséges
mosolyodban. Oh rövid boldogságunk elsüllyedt
világa! esztergomi almák . . . esztergomi nyár!
Lám, könyveid közül bizakodón mosolyogsz a
világba, gyanutlan mosolyogsz és semmit, semmit
nem tudsz jövődő iszonyokról . . . A kegyes idő
megállt kedvünkért, s rohanó képei közül
kiemelte a drága derűs pillanatot, mézes
lusta nyarak jóllakottan nyújtózó nyugalmat, —
óh drága, édes, egyszerű testi nyugalom!

Én is intek neked, s kinyujtom érted kezemet:
jöjj hát kedvesem! lépj ki a keretből, s ülj le
a mélyölű régi fotelbe. Nézd, hogy repked a kék láng
a kávéfőző alatt, nemsokára már bugyborog, finom
mokkaillatot permetezve, hogy szeretted együtt
lángját, s illatát! Itt a passziánsz is, várj, majd
kirakom én! s te állj mögém, mint régen
annyiszor! kilesni, mit teszek? s én majd
zsörtölődök — ne szólj bele! ne zavard
terveimet! de te nem állhatod némán, izgat
a játék, s orvul szuggerárod ujjaimat
s szemed úgy követi kártyák mozgását,
mint macska a guruló gombolyagot . . .
Jöjj hát! esztergomi almák vidám gazdája jöjj!
Oly rég nem örültem! jöjj hát mosolyogni,
jöjj egy kicsit még örülni velem . . .

Mosolyogsz, — de fejedet rázod lassan
a fényben. Oh, hiszen reggel van, nem
délután. És Esztergom? — hol van már
Esztergom! napfénye megvakult, meleg
derűjéből fagyott vigyorgás lett, gyümölcsös
lombjait megrágta kénköves penész.
Kedves szobáinkban már csak a féreg
lakik, láthatatlan utakat vájva padlóban
és bútorokon. Eső eszi a mennyezetet, halálos
gőz! s a falakban szédült téglákat
billegett az enyészet — óh ha látnád!
reményekkel rakott napos kis házunk

mivé lett! Lelke elszállt, s most rohad
és bomlik, csúfos és iszonyatos.
Pusztul és süllyed, mind elsüllyed
ami a miénk volt! ami a tiéd volt...
Gyanutlan lépteinket, fiatal mosolyunkat
belepte vér és gyász...

Jaj ne! ne mutasd a szörnyű jövődöt
kísértetes Idő! Egy perzig maradj még
gyönyörű fátylaiddal, egy perzig még hadd
nézzem! tikkadt szívem hadd szívja még
kedvesem elfoszlott vidám mosolyát, —
ahogy szivarját emelve huncut örömmel
integet felém, a nyári házban, vasárnapi
ebéd után, ünneplő aranyló
boldog almák között...

EGY PERCNYI ÉLETET...

Oh fegyelem! milyen nehéz rajtam
a te bilincsed! Napjaim gyásszal tömve, csak
véres és halálos szavakat ejtek s görcstelen
hullajtom könnyem, mint fáradt öregek
szeme. Hányszor vágnék beszélni
mindennapos szavakkal! Amit oly gyakran mondtam
eddig, — Ildikó siess! hogy elkészülj, mire
apu megjön! nem érted a latint! apu majd segít!
És szólnék a telefonba: — ... ma jól van, talán
el is megy este a kávéházba, csak kérlek
vigyázz reá! — És szólnék gyermekes aggodalommal,
tudva, hogy mindjárt megvizásgatlnak: Főorvos úr!
a férjem még nem jött haza? csak nem történt
baja? És kapkodom naponta százszor is fejemet
az ajtó felé, idegesen — mi az? miért nem jön már!
És káprázó szemekkel képzelek fénycsíkot
ajtaja elé, s szeretnék szólni, — miért nem
alszol? S várom a hangot, a biztosan érkezőt: — miért nem
alszol te? — oh hogy vágnék így beszélni
még egyszer legalább! még egyszer...
Hogy megkönnyülne alvadt szívem!
De szerepet játszom s rettenetes bilincsek
rögzítenek vaskapcsokkal marva eleven
fájdalmamat. Oh szörnyű fegyelem, ki még az
örjögővel is illedelmes szavakat mondatsz

engedelmesen, kegyetlen markodból hacsak
egy percre is eleresztenél!
egy percre lazítsd csak e gonosz
kötést, hadd fussa el zsibbadt testem a vér...
Oh csak egy percnyi életet!

* * *

Ma bementem a szobádba, könyvvél
kezemben, s mint ki tilos dologra készül,
mögöttem az ajtót becsuktam csendesen.
Minden úgy van itt, ahogy e szörnyű tavasszal
utazás előtt hagytad, könyvek, iratok szerteszét.
Könnyű por lepi a bútort s írásokat, — takarítani
kell már! — gondolom, de semmi változásra
nem ébreszt üres szobád. Szanatóriumban vagy, —
gondolom, mint voltál annyiszor, — az íróasztalt is
leszedem majd! tervezem orv szándékkal, s majd
mindent óvatosan visszateszek. — Takarítani csak
kell egyszer! — vitázok veled — így csak nem
maradhat, minden piszokban, örökké!

* * *

Ágyadra pillantok — hiszen itt vagy, régóta
fekszel már, mozdulatlan testből világító
szemekkel nézed a belépőt — itt van a Józsi!
— mondom hangosan — meghozta az Emlékkönyvet!
Nézd! — s nyujtom feléje, — nézd milyen szép!
Ennek csak örülsz? — s nyujtom félközel, arcára
szegezve szememet, még nem adom oda, csak

nyujtom hosszan, hogy láthassam arcát, felnéző
nagy szemének tündöklő félhold fehérjét, láthassam
ismerős kezének türelmetlen mozdulatát, — ahogy
nyul érte . . . s a békélt mosoly enyhítő
csillogását a meggyötört vonásokon . . .
még nem adom! csak nézem, nézem, félkönyökre
támasztott fejét, csapzott fiús fekete haját s a
könyökig visszacsúszott hálókabátnak színes csíkjait.
És mondom újra: nézd: meghozta . . . nyujtom gyönyörű
boldogságban, lassan, lassan élvezve a végtelen
mozdulatot. Mögöttem nyikkan az ajtó, belép
kislányunk, s a varázslat elröpül, néma
sikollyal. S én állok a gyermek csodálkozó
arca előtt, megriasztott eszelős mozdulatomba
meredve, mély pirulással, mint akit bűnben értek . . .

* * *

Dehát hová küldjem? hol keresselek? hová
fussak utánad? hová? hová?
Leejtem ágyadra, — tiéd kedvesem!
enyhüljön tőle szomjan hagyott szíved!
Bezárom az ajtót, — s a világűr néz
szembe velem. Bezárom lelkemet is, mely
nem bírhat el ennyi érthetlent.
Mert azt már megértem néha, hogy
meghaltál, s letettek a nehéz föld alá.
De hogy nem láthatlak többé,
hogy nem szólsz hozzám többé
és semmit sem tehetek érted többé!
ezt nem, nem, ezt nem érthetem meg soha.

1941 okt.

VESZENDŐ ÉLETEDBEN...

Mint aki ígéretét nem teljesíti
s végletekig várakoztatja a türelmetlen
várakozókat — így restelted te sokszor
hogy még élsz! Mint aki ravasz
ügyeskedéssel az előadáson benmarad
s újranezi a műsort, holott jegye lejárt, —
így szégyelted, hogy még élsz! és gyorsan
várható halálod hírére annyiszor újra megcáfolsz,
s akik utolsó óráid ünnepére jöttek sietve
gyász pompás döbbenete helyett csak köznapi
barátságos szavakat kaphattak tőled, még a
néma aggodalom előtt is restelkedtél, hogy ilyen
soká tart! hogy kifárasztod a türelmes türelmet...

Mennyi minden történt közben, mióta a sors
elhívó szavát először hallottad, mennyi minden
múlt és változott már a világban, társaid
sorra előrementek, mindenki figyelt és tudta,
rajtad a sor! — s te százfelől támadott
szegény szenvedő test, te bírtad a harcot,
s mint gyermek, kit aludni küldenek, az ismételt
szóra sem figyel, így maradtál köztünk, szorongva
maradtál és éltél, kínokból kínokba hágva éltél tovább!
Éltél, szemérmes restelkedéssel, mintha mondanád:
ne haragudjatok! nem tehetek róla! de már

nem tart soká! Tudtad, hogy szorgalmas kezek
nekrológodat írják, s talán már másodszor is
hiába! — Már rég meg kellett volna
halnom! — mondtad sokszor mentegetőzve, s mert én
olvastam kimondatlan gondolataidat is, indokul,
mint vádlott mondtad védelmedül: jobb lenne
neked is! csak terhedre vagyok! — s hogy
figyeltél rám! mit felelek? szorongó diákként
nyitottad rám fényesen okos tekinteted —
s örültél szenvedélyes haragomat látva, örültél
hogy szídlak, mint bolondos buta gyermeket —
és kicsit megkönnyült szorongó szíved,
hogy talán mégse olyan nagy szégyen — ha
még élsz! talán még maradhatsz kissé a boldog
élők között! még nem kell annyira sietned . . .
„Egy kis haladék!” talán nem mindenki sürget,
talán még szeretnek s nélkülöznének!
S körülnéztél a napos szobában, mint
távozni készülő vendég, arcot, ablakot
bútort simogatva, mint akit a szíves háziak kedves
erőszakkal marasztalnak, hogy maradjon még! —
Így néztél körül drága Távozó
még egyszer, szelíd enyhüléssel
édes veszendő életedben . . .

1941 október 28

ÖZVEGY!

„Özveggy”! — mondják nekem a vígaszthozók
magabízó mosollyal, mint aki cukrot vagy
virágot nyujt a hölgynek, úri illedelemmel.
Kedves Özveggy! — aposztrofál a rajongó ifjú
mély hódolattal. Özveggy, — írja versem mellé a
szerkesztő tájékoztatóul. Özveggy! — mondja
eréllyel az Adóhivatal. Özveggy! özveggy! özveggy!
kiáltanak rám naponta levelek, lapok, számla és
címszalag, — mind bőven és buzgó adakozással
önti felém új címemet, mint szép rangot, mit
tudni illik, s illendő tudatni . . .

De én felsikoltottam a szótól, mint kinek a
szívesen fogadott látogató orvul arcába üt.
S te így vígasztaltál, kedves barát: — ne törődj
szavakkal! hisz semmi a szó, üres formáság,
ostoba szokás csupán. De míg nyugtattál, magad is
jól tudtad, miért fáj ez a szó? miért rejtezem
előle, mint rettegő bűnös, kit nevén szólít a
könyörtelen lelkiismeret! Mert amit ők, a derék
Illemtudók oly könnyen megtanultak
percek alatt — azt én nem tudom, sohasem
fogom megtanulni! S ha elhinném, ha megérteném:
akkor talán már bele is egyeznék . . . de én nem!
nem, én lázadni és tiltakozni akarok örökké!

S a szörnyű szó utánam jön és kivilágít...
Semmi a szó, üres formaság, igen én tudom,
a szavak gyakran csálnak és hazudnak. De azt is
tudom, hogy most nem hazudik senki —
csak én, csak én, csak én!

* * *

Özvegy: azaz halotthoz tartozó, rövid
átmeneti élet! nevébe marva a halál!
Özvegy, amíg él, amíg él még, tévesen és
fölségesen, de ha meghal, — ha meghalok
kedvesem! nem leszek özvegyed többé!
A rontó szó lemállik rólam, s én kiválva
a kitaszítottak közül megint asszonyod leszek!
Megint és örökké! mint annyi gyönyörű
rettenetes éven át...

1941 október 20

MENNYIT UTAZTÁL!

Te szegény fáradt test, mennyit utaztál! autón és autón, orvostól orvosig, várakozva várószobákban és rettenetes vizsgálószékedben, vad lámpák villamos ütéseiben. Mennyit várakoztál életedért és mennyit utaztál életedért! Utaztál mentőautókon, szédítő iramban szelve a várost és sokféle hordágyakon csavaros lépcsőn, hosszú végtelen folyosókon mennyit utaztál, nehéz szagokban, baljós csempék között, mint szorongató alvilágban, óh, hány kórház, hány szanatórium folyosóját utaztad végig, tolókoksin ágyból másik ágyig. Nesztelen gumikerekeken hányszor gurultál liften föl és le és megint új folyosó késeket rejtő szörnyű torka felé végtelen fájdalomfolyosókon mennyit utaztál! És utaztál tovább, lepedőbe csavarva, éjjel titokban, fekete hintódig. S vállakra nehezvedve mentél tovább, szegény fáradt test! míg süket sírodig értél. S ma megint utaztál, békét nem lelő, üldözve üldözött! Tekinteted előreszegezve annyit utaztál már, iszonyú utakon, iszonyú ajtók elé, drága Bizakodó!

ki minden keresztútnál új gyógyulást
reméltél — és mindig csak sírodhoz
értél közelebb. S ma megint utaztál —
még sírod sem volt végső nyugvóhelyed.
Kötelek húztak s vállak emeltek megint
s mentél szegény Nyugtalan, utaztál újra
tovább. És másodszor is leeresztettek
a mély gödörbe, új föld burkolt be, új sír
békéje. Míg vittek, csontujjaid elcsúsztak
melledről és a csodára — gyenge keresztet
eleresztették. Fejed is megbillent talán, míg
szuszogó emberek vittek, könnyű testedet a
nehéz koporsóban. Kislánykori képem, mit
úgy szerettél, apadó szívedhez közelebb
csúszott, s komoly fiatal tanár-arcodon
az illedelmes vonások ellazultak. Így
fekszel most és vársz, vársz türelmesen
újabb útra, végső pihenésre, hová majd a
kegyeletes haza rendel — vagy a Végítélet.

1941 október 30

NÉLKÜLED, NÉLKÜLED!

Még közeli ajkad meleg lehelletével
susogsz szívemben — oh kedvesem!
látsz-e még engem? ki magamban
tördelem a nehéz órákat, ólom-napot és
mázsás heteket, magamban, nélküled, nélküled!

Fájdalmamból néha kibámulva gyermekként
ámulok — hogyan tudtál itthagyni engem!
ebben a szörnyűben, amit most élek, amit most
el kell viselnem, ebben a szörnyűben magamra
hagytál! és nem segítesz! nem féltesz!
És most már mindent bírnom kell nélküled, nélküled!

Nemrég még utcára is alig mehettem s egy
villamos-útra is csak hosszas tanácsok
aggodalma közt eresztettél el, s még
a lépcsőházból is utánamhangzott
féltő szavad: vigyázz magadra! — oh
ki félt már engem! s mit tudod: hol járok
csatakos utcákon eszelős magamban, nélküled, nélküled!

Nyűgösen viselt féltésed drága melege
most jobban hiányzik e rámszakadt
rettenetben — mintha nem volna karom vagy
szemem, mintha nem volna ruhám se bőröm és

vacogó idegeimet fagytól és karmoktól
nem védi semmi, semmi már nélkülöd, nélkülöd!

Lankadatlan rámfüggesztett szereteted
féltő melege lehullott rólam s én
takaratlan maradtam e farkasfogú világban.
Mi védhet meg engem már fagytól és karmoktól?
Mi védhet meg rettenetes életemtől?
mi védhet meg magamtól? — én kedvesem!
nélküled, nélküled!

1941 november 5

HALHATATLAN TÁRGYAK

Tárgyak, bútorok, hogy szerettelek
benneteket, éltem veletek, mint bizalmas
társakkal, hittem: lelketek van, hogy ismertek
és szeretettel szolgáltok engem — s majd
úgy kell gondoskodnom rólatok, gyengéd
megfontolással, mint kedves családtagokról,
hogyha meghalok, kegyetlen kezekben majd
ne szenvedjete.

Most gyűlölettel nézek rátok, kik süket
közönnyel álldogáltok szobámban, — ó tárgyak!
nyomorult örökélet buta biztonsága terped
rajtatok! Nem érzitek a szörnyű gyászt, sem
árvaságot, igen, halhatatlanok vagytok!
túléltek mindenkit, aki kényes és nemes
és menekülésre érdemes — te bőrkarosszék!
kiben annyiszor ült, fenyegetett és
veszendő életével annyiszor ült ő, ki nálad
hitvány anyag mennyivel nemesebb anyag volt!
de az enyészet viperafoggal feldarabolta
könyörtelen, míg te itt állsz tovább, önhitt
nyugalommal állsz, a földrengés meg nem
ingatott, bőröd fénye s tömzsi lábaidnak
ereje töretlen, még pántok és gombok
silány dísze se rezdült meg rajtad.

Igen, te élsz! Isten akaratából, és ha
fejsze dühe meg nem támad
élni fogsz, nyomorúlt, örökké!

KEZDJÜK ELŐLRŐL...

Újrakezdeni! óh Teremtőm! aki kérdezetlen
hívtál életre, nehéz szerepre, engedd
hogy újrakezdhessem! Rossz végszót kaptam, szövegemet
elhibáztam, — most már szebben, jobban
igazabban játszánám el a nagy szerepet, amit
játszanom engedté, ebben a grandiózus
komédiában játszánom rendeltél! igazságos elméd
eltűrheti-e, hogy életem nagy jelenetét
csak úgy kapásból hebegjem végig? tanulás
nélkül, próba nélkül, javító ismétlés
reménye nélkül?

Oly szerepet játszom, melynek értelmét
nem tudom, és jaj! aminek végét sem tudom! csak
annyit ismerhetek belőle, amennyi elhangzott, ami
már elmúlt és örökre jóvátehetetlen.

Most engeded megtudnom, mily szép volt életem!
mily csodálatos remekmű hőse voltam! későn
jajveszékeltetsz, mint becsapott színészt
a legördült függöny előtt? de a lámpák
fényében vakon kergettél, érthetetlen
jeleket, súgtál, s ha eltévedtem — megbüntettél!

Királynőnek jelöltél — és szájamba
bohós-szavakat adtál. Bíbor ruhában rabszolgát
játszattál. Királyomat lelökted mellőlem — jaj
mit mondjak most? mi a szerep? mi a végszó?
meddig ácsorogjak még az üres színpadon?
Oh Teremtőm! add vissza kedvesem meleg kezét, add
vissza melengető édes szerelmét és engedj!
engedj igazságos Isten! engedj
még egyszer mindent újrakezdeni!

ESTHAJNAL CSILLAG

Kint feküdtem az erkélyen, hanyatt
feküdtem, szemben az éggel
és kinyílt szemekkel, görcstelen lélekkel
néztem (mert semmi földi tárgy nem állt
utamban s védekező összehúzódnásra
nem ingerelt) néztem a lassan alkonyuló
égbolt nyugtalan játékait, könnyű felhők
könnyűvé oszlását, kéknek rózsaszínnek
tündér változását, s az érthetetlen űrnek
láthatatlan jelenlétét.

S ekkor tettenértem az első csillagot,
ahogy orvul átlukasztotta
a mennynek selyemboltozatját és
kíváncsi szemecskéikkel az égből vidáman
kikukucsált. Még világos égbolt kék és
rózsaszín pihéjén fúrta át magát s
hunyorzott gyenge ezüstben
füstölgő sietős felhők közül.

S míg néztem a kis tülekedőt, megjelent
egy másik, és a harmadik is! csillag
csillag után, sorba kipattanva
buborék héjjaikból — oh mennyi csillag!
Úgy érkeztek vidáman, s a szépség fájdalmas

tökéletességével, mint gyönyörű
báلكirálynők — s lám, lassan az
égbolt is elfeketedik udvariasan, mint
színházi nézőtér, hogy a szép szereplők
csillogását ne homályosítsa...

Mennyi mosolygó csillag! szememet
kapkodom: hol állapodjak meg? melyiket
válasszam? Melyikben élsz te? elfoszlott
kedvesem! melyiknek néztek kínálkozó
szemébe? De szívem, mely többet tud nálam,
elmosolyodik magában — miért is keresgélnél?

Kedvesem már egész napon át türelmetlenül
várt a zárt kapuk előtt, fel és alá sétálva
nyugtalanul az elrekesztett égi mezőkön,
lesve a percet, amikor végre megláthat
engem! Esthajnal csillag! te rózsaszín-pelyhes
huncut legelső! a te kapudban állt ő, várva
hogy beeresszed — miért várna még tovább
más, késői csillagokra? A legelső
csillagvonalra száll ő minden
alkonyatkor — hisz oly szorongva, olyan
türelmetlen szeretettel kíván már
viszontlátni engem...

BEZÁRULT PARADICSOM

Ma délelőtt kommissióztam, tudod — bank,
harisnyaüzlet, konyhai apróságok, — ahogy
szoktam, havonta Budáról Pestre, halomnyi
elintéznivaló listájával retikülömben.
A Petőfi-utcából a kis közön át a
Váci-utca felé siettem — születésnapod
közeledik — gondoltam — megveszem neked
az új Giraudoux-t! Boldog ütemmel mentem
a hangtalan esőben, mosolygó szívemben érezve
örömdet s szinte láttam már a sok új
könyvvel tömött bolt izgató félhomályát,
ahol annyiszor láttalak, szorongva vágyakozó
diákként, könyveket látva már izgatottan
s tehetetlenül — hiszen minden könyv
úgy sem lehet tied! s a könyvesbolt tündéri
gazdagsága csak betölthetetlen vágyadat növelheti...

S láttalak, mint annyiszor! — ahogy előrefutó
szemeddel és érzékeny ujjaiddal ittag már
lopott kóstolónak, az új címeiből áradó
idegen ízek mámorát; könyv formáján, betűk
szintén, fedőlap símogatótt símaságán
próbálgatva a közeledő varázslatot, — s mint
mohó csecsemő, ki fényt és színt és símaságot
mind ízlelni akarna, — így szívtad símogató

ujjaiddal magadba, amit szemed még
meg nem kaphatott...

Legboldogabb arcoddal láttalak magam előtt
ahogy sietve lépkedtem a csatakos utcán s én is
boldogan mosolyogtam örömünk elé.

Oldalt egy kirakat
súrolta szememet — tömzsi márványmécsesek
sorakoztak az üveg mögött. — Igaz, — gondoltam
szórakozottan, — ezt is kellene vennem! már régen
keresek ilyesmit, — de milyen csúf ez!
milyen nyomorúságos...

... És most hirtelen felébredtem! ijedt
jajgatást gyűrve ébredtem fel könyveket
vásárló gyönyörű örömömből — jaj Isten!
mit tettél velünk?

Sírmécses kell vennem neked, iszonyatos
temetőholmit. S a könyvesbolti paradicsom
vigyorogva csapódott be előttem...

SÉTÁLNI VITTELEK...

A németvölgyi úton jártam, — te talán
nem is tudod még, hogy erre van az új
lakásunk? Gyönyörű fák alatt jártam vörös
és arany lombok alatt, — te is,
te is velem voltál! hiszen mindig
mindenhova elviszlek magammal!

Gondoltam, nagy és erős vagyok
s elbírlak karomban is — hiszen te most
oly sovány vagy s oly gyöngye, — de még
most is nyugtalan és kíváncsi az édes
életre olthatatlanul...

Nagy és erős voltam képzeletemben
s így vittelek téged végig az utcán,
karomban vittelek, hogy nézz körül!
és láss! Mint kisgyerek simultál mellemre
hálás és ámuló nagy szemekkel.

Édes sűrű fény ült a fákon és a
vidám villák ablakain, tavasz-szagú szép
tarka délelőtt. Tejeskocsik jártak és
kutyák kémleltek a villák kapui előtt
s az üzlet ajtajában sortálló asszonyok
trécseltek, — látod, milyen furcsa világ ez?

Téged minden érdekel: gyerekek, nők, fák és
kirakatok, még a hontalan ténfergő
kiskutyák is.

Nézz hát körül kedvesem! nézd ezt a
teljes tavasznál lágyabb őszi sugárzást.
Gyengéden, mint anya csecsemőjét, megitatom
szomjas szemeidet — hiszen
tizenöt hónap óta nem láttad már
az édes-fényes életet.

ÉS EZERSZER MONDTAD...

Mennyit sírtam már utánad!
Sírtam és esengve hívtalak és
ezer emléket tépve idéztelek,
szavakat tördeltem égve és égetve, szavakat!
Oh szavak, céltalan, erőtlén
hiábavaló szavak!

Most már csak egyetlen szót
szeretnék leírni, egyetlen
szót, tízszer, hússzor, százszor, ezerszer!
Egész könyvet teleírnék egyetlen szóval,
amit te, én kedvesem annyiszor mondtál,
ami imád volt és átkod és
szívszagató könyörgésed
és mondtad tízszer és hússzor
és ezerszer mondtad:

jaj!

Jaj! jaj! jaj! — mondanám én is.
Strófákat jajgatnék, verses ütemben,
sirató dallammal mondanám jaj!
tenger betűvel sírnám rettenetes
hajomat, hogy minden ház hangomtól lenne
hangos s a szívek ragályos visszhanggal
mondanak utánam: jaj!

Minek több szó? A jaj elmondja
egész életünket hiánytalan, akár
régibuzgóknak a biblia,
kívüle minden más írás fölösleges.
Jaj mindenért, ami volt és
jaj, ami van! Jaj érted! és jaj értem!
jaj mindannyiunkért!
Jaj — születéstől halálig.

MINT KAGYLÓ A GYÖNGYÖT...

Addig élsz, amíg még fájni tudsz, s ha e
húsomba csavarodott gyötrelmet
lebontom magamról, — téged, én kedvesem!
téged veszítlek el!
mert ennyi vagy már csak: bennem élő
csillapíthatatlan gyötrelem!
Ki annyi éven át reszkettem
fenyegetett életedért — tudnám-e
elfújni e gyenge lángot? emlékezetem
égető világosságát? — egyetlen
világosság immár neked!
Úgy tartlak agyamban, mint légtornász
gyermekét a puha űr fölött, feszülten és
örökös rettegésben, — még most is
rettegek érted! hogy halványulsz és
tünedezel, s el akarsz halni belőlem!
Mint egykor életedért, most pusztulásnak
ítélt vonásaidért harcolok, — óh hogy félek!
hogy ködkép leszel, élettelen fényképek
merevült emléke! — én ezerarcú
gazdagságom! látásomat elborító
tündöklő valóság! — még te is pára leszel és
szakadozott vonal, s mint szellemet
a hajnal, elmálaszt idegeimből a
romboló enyészet!

Óh fájj csak! mardoss és gyötörj! amíg
éles égőn látlak, amíg fájni tudsz: addig élsz.
Mint szenvedő kagyló a gyöngyöt, úgy
dajkállak erős emlékezetemben —
ne félj! rágszáló időtől megvédlek én!

* * *

Ti kegyetlen barátok, kik a felejtést
ígértek vigaszul nekem —
hiszen ti ki akartok fosztani engem!

SUGÁRZIK TOVÁBB...

Reggeltől estig és estétől
reggelig fúrok és faragok és tépek és
síron túl is üldözöl és kiismerhetetlen
bontok, — én magam vagyok az, akit
reggeltől estig fúrok és bontok!
csontba és húsba és velőbe fúrok —
de érthetetlen. Felbonthatatlan.

Kés nem vágja. Fény nem világítja. Értelem
nem érti. Sötét és konok. Savra nem bomlik,
ütéstől nem omlik, pokoli gubanc! rendje e
káosz, értelem zavar, célja a semmi!

Nem vagy! Megsemmisültél.
Érthető ez? Meghaltál, megszűntél,
örökre eltűntél — oh tudom!
De mit jelent tudni?
Tudom, hogy éjszaka fog át, de
Amerikában most fényes dél van, s a
pici csillagok fölöttem
óriás égítetek — jaj mit érthetek
abból, amit csak tudok?
Mit érthetek belőled
iszonyú enyészet?

Ha belépnél az ajtón: kísértet volnál!
ijesztő csoda. De hogy a földbe temettek és
férgék falják isteni velődöt: ez a józan
Valóság? Ezt fogadja értelemnek, ami bennem
rémálomtól megtisztított értelem?

Tudom alázatosan, amit tudnom kell!
Én tüzem! és vízem! és levegőm!
Tudom, hogy világító homlokoddal
örök éjszakába merültél, s csak álmain
fekete tükre villant még elem —
miért érzlek mégis, makacs hittel
miért érzlek eleven valóságnak?

Jársz és kelsz bennem, hangnak és színnek
és mozgásnak élő életébe
öltözötten, nyugtalan akaratod mozgatja
dermedt életemet, — hogyan lehetnél
ilyen erős? — hogyha nem volnál? de
tűrnéd-e ami van, a süket enyészetet
eltűrnéd-e, hogyha csontjaidat
nem fogná hatalmában a mély föld?

Oh kedvesem, már csak úgy vagy talán,
ahogy minden van, ami volt egyszer!
Ha megszűnt is, még él és sugárzik
tovább, mint lehullt csillag is
él, amíg él a szem, mely látta csillogását.
Utad megszakadva csak visszafelé sugárzol,

s én, tévedt eszmélettel
létednek érzem
forró emlékedet?

ELTŰNT A FÖLD ALATT...

Annyit futkostam már utánad kedvesem, annyi futkostam vissza a múltba és előre a sötét jövőbe, mint gazdáját kereső kutya kutatlak mindenütt — és mindenütt látlak, csak a Jelenben nem látlak sehol.

Mindig gyorsabb és mindig rémültebb iramban kereslek, hogy elszédültem már és megpörgettem, agyamban zagyva homállyá keveredtek ég és föld világos dolgai. Egészen sötét lett, s még arcod előtt égő örökmécsem is elhomályosult. S már úgy fekszem emlékednél, mint kimerült kutya az eltűnt gazda sírja előtt, ahol egy értelmetlen szörnyű szertartásban utoljára látta őt. Látta őt eltűnni az iszonyatos fekete föld alatt.

URA VAGY MINDEN FÉNYNEK...

Hogy távolodsz! hogy távolodsz és
halványodsz én kedvesem!
Emlékezetem erős rácsából
építek neked kalitkát, hogy
megfoghassalak — de minden résen
elszállsz mint a pára, már csak
foszlányokat tépek belőled,
jaj tűnsz és foszladozol, mint a
felhő, mint az illat — hová ássalak?
hová rejtselek, hogy egészen
el ne tűnj belőlem
drága valóság?

Sohsem éltünk egymásért biztosan,
mindíg csak féltettelek, csak
reszkettem érted, veszendő
életedért. S ahogy látnom kellett
megütött testedet, ahogy láttam a
romlást szemeidben, didergő szívvel
láttam közeledni halálodat —
e szörnyűt most újraélem! amit örökre
enyémnek reméltem, emléked is
beteg már. Kezei hűlnek és szeme
fekete-árkos. Szíve kihagy és ereje

lankod, akár az élő — lassan
úgy pusztul utána emléke is.

Erőm volt kevés?
Vagy szeretetem gyenge?
Oh nem — te vagy erős Isten!
Halálnak ura! Te pusztítod őt
még most is, a veszni-szántat, te
pusztítod még bennem rejtező
titkos kis életét is hatalmas Isten!
Ki nem tűrsz életet rendelésed
ellen, ha föld alá rejtezik, ha pincébe
búvik is, rémülten menekülő csepp
létét sem tűröd, utánanyúlsz és
eloltod irgalomtalan.

Mert ura vagy te minden kicsi Fénynek!
Minden életnek Ura vagy — Halál Ura!
Oh, mit tettünk? hogy még a
síron túl is üldözöl és kiismerhetetlen
szívedet nem lágyíthatja meg
még egy kis életért esdő
áhitatosan könyörgő
Elgyötört szép tekintete...

MIT ÉLJEK?

Mint gyermek, ki felnőtt ruhákba
öltözik játékból, úgy játszottam én is
anyáskodó okos felnőttet kedvéért —
mert riadt magányodban hinne kellett
hogy erős felnőttek vigyáznak reád . . .

S én vigyáztam és korholtalak, s te
kedves tehetetlen! mint morcos gyerek
hallgattál reám, sunyítva engedelmesen.
De mint anyjánál bölcsebb gyermek, mindentlátó
szemeddel figyeltél engem, s cselekedeteimet,
figyeltél gúnyosan és engedelmesen . . .

Most mondd, mit tegyek?
A megmaradt szerep iszonyú!
Oh mondd hát, mit játsszak ezentúl?
Oh jaj mit játsszak?
Mit éljek?

CSAK FÁJ...

A halál csend és megnyugvás,
a halál fájdalomtalan béke,
a halál a Semmi!
a halál emlékezetelen.

Miért fáj bennem mégis minden fájdalomad
tovább? minden ütés, amit te kaptál,
miért fáj nekem tovább és
naponta újra a körbenforgó Időben, miért
fáj, miért nyilalva eleven, ami
tebenned már halott és fájdalomtalan?

Miért fáj gyötörő tikkadással a te
elapadt szomjad? miért ég és vérzik
a te vértelen sebed? mint alvilági
szörnyű úton, miért kell újraélnem
minden halálbacsitult fájdalomadat?

Hiszen neked már nem fáj semmi!
Szomj se gyötör már, nem fáj se magány, se
közöny, se igazságtalanság. Nem fáj
vért hörgő torkod, nem fáj se összemart
csont, se elapadt izom. Kilobbant gyertya,
nem ég sz és nem fájsz már. De én, mint itthagytott
csonk, csupa fájdalom vagyok. Semmi sem
zsongíthatja eszméletnél elevenebb
gyötrelmeimet, mint levágott tag helye
fájsz bennem élön és csillapíthatatlan.

Ellobbantál! nem vagy már! Az fáj, ami nincs!
semmi sem fájhat úgy, mint ami nincs!
Kapkodok utána: nincs! sehol sincs!
sehol sincs! Csak fáj,
csak fáj, csak fáj...

KILENC HÓNAP...

Kilenc hónap — ennyi idő alatt
épül parányból emberré a magzat.
Kilenc hónap — talán elég ennyi
az enyészetnek is — hogy gyönyörű
koponyádat felbontsa és sejtjeit
szétmarva eltakarítsa e földről
utolsó atómodat is. Kilenc hónap
előtted és kilenc utánad — eddig
követhetem csodálatos földi életedet!

Most már még mélyebb messzeségbe tűnsz,
ismeretlen csillagok vonzásába hullsz,
emberi mérték többé meg nem mérhet;
nem talál meg többé se műszer, se
szeretet. A bomló barna szennyes halálból
immár a levegőtlen űr fehér kristályvilágába
távolodtál! szikrázó hideg Semmivé
semmisültél! A bomlás és oszlás eleven
iszonyatából holt csillámok
embertelen létébe dermedtél, léttelen létbe,
nem vagy már földközelen veszteglő
szomszédos csillag, ki meleg hunyorgással
felelgetsz emberi vágyainknak.
Felédrepeső emberi szívem együgyű melegét
felfogják-e még magasbatűnt szemeid?

A világűrön túl, túl a hideg éonokon . . .
Oh te végtelen! s örökkön
örökké elérhetetlen
Titokzatos Idegen!

1942 április 27

1942

Iszonyú év! mely nem méred már
az ő életét! nélküle dörögysz tovább
ostoba idő! S nem tudod, hogy a kín
amit vinni rendeltetél, már nincs veled.

Üresen futsz fekete év, mint
kocsijáról leszakadt motor, oh
mit dobogsz? hová lihegsz?
Hiszen ő kihullt belőled
s immár nélküled kering
időtlenül.

1942 augusztus 5

KEGYETLEN VARÁZSLAT

Nem, ne beszélj hozzám, kedvesem!
Könyvedet reszkető ujjaimmal
letakarom és szemeimet is behúnyom —
ahogy régen is sokszor kellett menekülnöm
előled, mert varázsod
túlerős volt szívemnek . . .

Ne beszélj hozzám kedvesem! Fáj! nem bírom!
Túlságosan él minden, amit hagytál nekem
magad helyett. Túlságosan hasonlít
ahhoz, ami elmúlt. Kisértet!

Szavadból ismerős varázsod kilép és
megérint, s lapuló emlékezetem, mint
meglökött óramű, felméri gyorsan és
könyörtelen, felméri és egyenkint
felmutatja egész veszteségemet!

Élőn és valóságosan arcomba
ragyogtatja az édes világot, ami az
enyém volt! és egyazon fénnel
agyamba tépi, hogy már
semmi sem az enyém! Valóságot és
pusztulást egyetlen percben — nem, nem bírom!

Még a kegyetlen természet sem ily
könyörtelen, mint te, gyönyörű varázslat!
Az élet lassan foszt ki, s gyengéden
lefátyolozza mögöttünk elvesztett
kincseinket: — hogy mire mindenünk
elveszett, mult gazdagságunkra már
nem is emlékezünk . . . De te egyetlen
szívverésbe zsúfolsz robbanó végleteket!
s én megrettenve rejtem el vak arcomat
halálos fényeidtől . . .

Oh kedvesem! hogy tudnék elgyötört
szívemmel egyszerre élni s emlékezni is?
Még nem ült el bennem a kínok iszapja,
csak elzsibbadtam. S néha álmodom:
hogy élek. Álmomban még multamra is
emlékezem, a fényre is, és álom
fényein át reád! ki úgy nyílsz bennem
édes-fájdalomtalan, mint selymes víz alatt
csukott szirmokkal szendergő virág . . .

1942 november 6

MINDENKIÉ!

Nincs egyetlen olyan tárgyacskám, amit
tőled kaptam, s hordozhatnék magammal ridikülben,
ceruza, vagy poudrier, vagy szerencse-mütyürke, valami
kicsi és édes és vidám istenke, amit fiatal
szerelmesek adnak egymásnak, bolondos
babonával. Nincs semmi kicsi kincsem, amit
rekeszbe rejthetnék, s hihetném édes
varázserejét, hogy tőled való! s kicsi résszel
képvisel téged, az egészet.

Óh kedvesem! semmi kicsit és vidámat
nem hagytál nekem! a te ajándékaid
nagyok és nehezek, nem asszonynak valók, —
vidám borzongást, melegítő
pajkos emléket nem kaptam tőled soha.
Amit te adtál, királyi kincseket
nem hordhatom kicsi napjaimban.
Égi csillogásukat csak bűvölten
bámulhatom, mosolytalan szorongó
csöndben — mert örök dolgok közé
lett nevem beszótt. S hogyan becézhetném
édes titkos enyémnek
azt, ami örök
és mindenkié...

1943 május

HANGOMBAN ÉLSZ MÉG

Reggel, ahogy ébredek, első pillantásom
szobádnak csukott ajtajára esik, s bár
tudom, hogy nem motozol többé a másik
szobában, reggeli mellett, telefon és
passziánsz mellett, — egy tilos vágy
édes bujtogatására mégis elkiáltom,
halkan és lopva elkiáltom a neved.

Már felébredtem, már tudok minden
szörnyűt! de nevedet hívó hangom erejétől
egy pillanatra drága kísértet! mégis
megjelen sz a nyíló ajtószárny mögött.
Merev kép-életedből egy pillanatra
mozgó életbe varázsol hangosan kiejtett
neved valóság-zengése. Ismerős mozdulattal,
ismerős neszek közt villansz élém
egy boldogító pillanatra! Míg a tények
uralmát résen őrző eszméletem
meg nem cáfol és sírva töröl le
az ajtó fehér tábláiról.

Oh jaj, tudom már, hogy nem jössz többé
hívó szavamra — mégis mondom, és újra
mondom, hívó hangsúllyal hangosan mondom
a nevedet, — s már nem tégedet figyelek:

hangomat hallgatom feszülten hallgatózva,
nem hamis-e dallama? Természetesen cseng-e
az ezerszer ejtett, s immár örökre
céltalan ütem? Úgy hangzik-e még, mintha
az élet mindennapos szava volna? Gyengéden
és kényesen kiáltom és hívó hatalmamban
biztosan — ahogy annyiszor kiáltottam!
S örömmel érzem, hogy hangom még meleg, még
természetesen száll feléd, még éppen úgy zeng.
Még nem lehetsz messze! Hangom nem holt-empléktől
poros, még színesen lüktet, mint élőbeszéd.
Kedvesem! még nem lehetsz messze!
Még élsz! a hangomban élsz még!

1943 június

SEM ANGLIÁT...

Ma reggel, álmomból ébredve az jutott
eszembe hirtelen: hogy nem voltál sohasem
Görögországban — s szívem összefacsarodott.
Mint gyorsuló görcsök, sűrű rajokban
leptek meg nehéz gondolatok: nem láttad
Angliát sem soha! hová annyiszor vágytál és
készültél, tájának ízeit ajkadon érezve már
előre; Indiát se láttad, se Egyiptomot,

a fjordokat se, s a hagymakupolás Moszkvát
sem ihatta mindenre szomjas tekinteted.
Mennyi minden készült számodra! mennyi minden
hiába! kíváncsi szemednek kínálta magát betűk
és képek varázslatán át az egész világ! ezer
színt váltva várt reád a fáklyákban
tündöklő Irisz, — minden táj hazád volt és
reád várakozó türelmetlen szerelmesed.

De most már minden jóvátehetetlen.
Már sohasem láthatod meg Göröghont, se
Angliát, hunyt szemed nem láthat már
sem északi fényt, se déli napot. Minden,
mit szűk sorsod fukarul megismerni
nem engedett: immár hiába van. Amit
szomjasan kíváncsi boldog tekinteted

nem láthatott: kihullt a világból
értelmetlenül.

Ami van, hiába van már! Várakozó
szépségek nem dobbantják többé
elakadt szíved. Semmit sem látsz már, még
otthonos szobánkat se, engem se, ki
olthatatlan szomszajdokkal szomszajhozom
szívszaggató magányban.

1943 június

SZÜLETÉSNAPRA

Már hetek óta izgatott ütemben
készülődik az ünnep, születésnapod ünnepe!
Telefon cseng, levelek cikkáznak, tervek
nyugtalan árama tölti a napokat —
látod kedvesem! hányan gondolnak reád!
milyen sokan szeretnek! látod,
hatvan éves lettél — szemedbe mosolygok
biztató szeretettemmel, látod, hiába
félteél! babonás jel, szorongó
előérzet mind-mind hazug volt
és hiábavaló félelem!

Hatvan éves vagy! látod, mégis megérted . . .
Hatvan év . . . megriadok: hiszen
nem érted meg! Hatvan éves vagy
de nem érted meg. Isten éltesse!
mondjuk szívünkben, de hiába
mondjuk: nincs már életed.

Virágainkat a föld nyeli, szavainkat
az űr. Nem látsz már és nem hallasz,
nem család ünnepli ünneped, nem
társak és barátok nyúlnak vidám
mosollyal meleg kezédért.
A rettenetes Időből, mely téged

eltemettetett: megérkezett az *Utókor*
s elmondja hálás szavait a világnak,
Istennek, mindenkinek . . . A jövőnek
mondja, a süket világúrnak, a vigasztalan
semminek — késve mondja el, hiszen
te már nem látsz és nem hallasz és
fagyott szíved öröme immár képtelen.

1943 november 26

A MAGÁNYHOZ

Hát ilyen vagy? ilyen — leírhatatlan!
Íme, ismeretlen földedre léptem,
hideg vagy, halálízű, — rosszabb, nehezebb
minden képzeletnél! Ismerkedem veled, bátor és
iszonyodó ujjaimmal megérintlek:
milyen vagy hát? Sorsom vagy, akármilyen vagy!
el kell, hogy vállaljalak. Hideged
szívemig dermeszt — óh jaj, vad önkínzással
hiába képzeltelek el magamnak
boldog napjaimban! most tudom már: hittem
szép csodák jövetelében, hittem
szerelem és gyermek gyönyörű jövetelében!
De hogy te is eljössz egyszer patkányfogú
rém! akárhogy féltem tőled! hogy kísértetes
valóságban fogsz egyszer megjelenni;
borzadó szívem ezt nem hitte soha . . .

Évek teltek már azóta, hogy örök kíváncsiság
csillapíthatatlan szeretetével telt tekinteted
lehullott rólam. Már nem világítsz ki, már
nem figyelsz rám, nem értelmezed arcom
sokszínű változását, nem búsít bánatom!
Éber tükör, ki nem fáradtál bölcs szemeidben
tükrözni engem, s erős mágnesként tartottad
lázadva ingadozó életemet.

Vakon és közönyösen fekszel a föld alatt,
s nekem csak annyi dolgom itt, hogy halálod
képtelen ténye ellen lázadozzam . . .

Nehéz föld borítja megvakult szemeidet!
kihűltél, immár engedelmes testedet
órák alatt vette uralmába a dermedés . . .
Én, a céltalan élő, lassan hűlök és
ízenként halok el. S minden küzködő
atom bennem cseppenként issza
öldöklő italodat
Magány . . .

ÉRTHETETLEN

Mint aki sebesen rángatódzó
vonaton ül, s görcsös félelemmel
összeütközéstől fél, — annyira
fél, hogy szinte már
kívánja: legyen meg! legyünk
túl rajta! — így ülök most
roncsok és romok közt, s gondolom:
hát félni legalább már nem kell többé!
Nézem az Időt, ami előtte volt és
nézem ezt a mostanit, s próbálom
balga gyermekként összeileszteni, mint
törött edényt. De nem lehet. Az Idő, amíg
te is benne voltál, másféle Idő.
Nem darabja, s nem folytatása annak,
amiből már hiányzol. S ami még
lefut belőle: oly céltalan, mint közönyös
halott hideg vére. Így állok a
szétszakított Időben, kétféle
Időben, inogva, s szédelegve, összeilleszthetetlen
Mult és Jelen roncsai között.
Kétféle bolygón élek, kétféle
törvény marásában, amit csak
megkorbácsolt agyvelőm
riadozó eszmélete próbálgat
összekötni. De hideg és végtelen

úr van közöttük.
Mérhetetlen úr
és érthetetlen.

1945

SOK!

Oly fénnel és zengéssel szálltál el, oly
dübörgő csattanással és vakító
villámok között, — hogy sokáig
ültem még vakon és süketen, sötét
magamba hullva, megvert eszméletemben
értelem nélkül dörzsölve
az emészthetetlen szavakat.

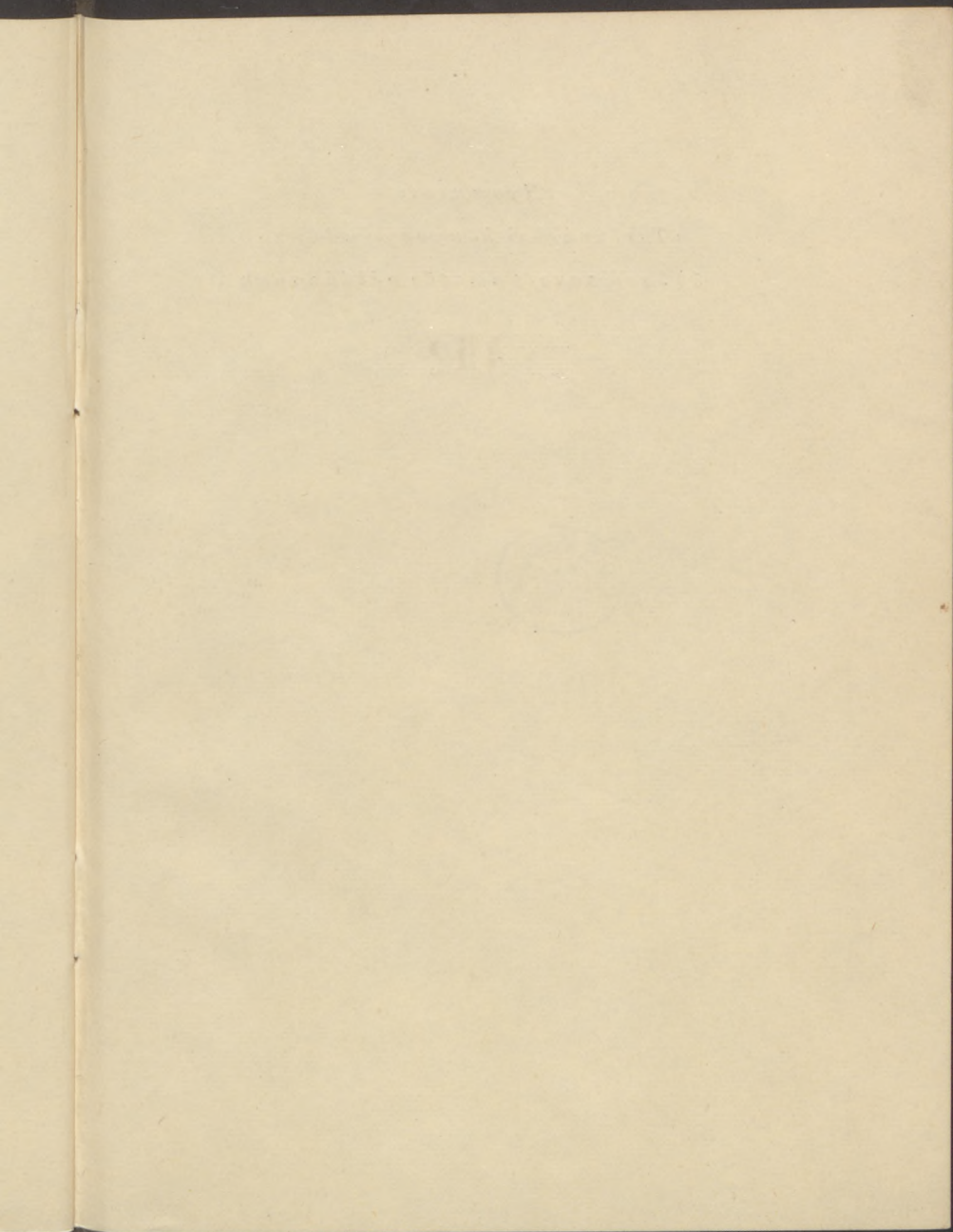
És ha kérdezték, mikor? mikor mentél el
tőlem? Kínzóimnak zavaros ködéből feleltem:
tavaly . . . tavaly . . . Sokáig emlékeztem így
utolsó évedre: tavaly. És már ez is
szépítő hazugság volt, nyomorult
alku a hitvány értelemmel, — hiszen
szívemben csak annyit tudtam: tegnap.
Kezem még meleg volt kezedtől és
fülemben csak az *imént* elszállt hang
közeli emlékével élőn hangzott a
hangod, — hogy káprázó agyam
tegnapnál hosszabb időt
nem mérhetett . . .

S ha most kérdezik, — mert kínzóim
kíváncsisága nem apad, — megint
zavar fog el és rémület, mint aki

sötét erdőben kísértetek közt tévelyeg, s már
mondanám a véglegesség békéjével: tavaly.
De az idő, ami *azóta* eltelt, mint parttalan
fekete tenger hömpölyög köztem és
közötted. Sok! — gondolom, mint a vadak, kik
háromnál több mennyiséget így hívnak: sok.
Sok! sok! Sok a szívemnek, sok az agyamnak,
sok szegény elfáradt emlékezetemnek.
Sok! talán száz év!
Talán egy egész örökkévalóság!

1946 január 10

*Nyomatott
a Terézvárosi könyvnyomdában
500 számozott amatőr példányban*

492

